

اشتراک‌گذاری (Sharing)، انطباق‌پذیری (Matching) و یادگیری (Learning) است.

تخصیص بهینه منابع در شهرها بهره‌وری عوامل را افزایش می‌دهد. منابع در شهرها از تنوع بالایی برخوردار است. زمین یکی از مهم‌ترین منابع در شهر است. ترتیبات کاربری زمین می‌تواند هزینه‌ها را کاهش دهد، از رفت‌وآمد بیهوده جلوگیری کند و باعث صرفه‌جویی در زمان و منابع شود. قرار گرفتن نهاده‌ها و فعالیت‌های اقتصادی در شهرهایی که ترتیبات کاربری زمین بهینه‌ای دارند همراه با بهره‌وری بالاتر است، به همین خاطر است در برخی شهرها بهره‌وری نیروی کار بیشتر و در برخی شهرهای دیگر کمتر است (۱۵: Grujovic, ۲۰۱۸). بر این اساس یکی از سنج‌های اندازه‌گیری بهره‌وری شهرها، نرخ دستمزد حقیقی است. از جمله موارد دیگری که تحت انتخاب‌های مصرف‌کننده به صورت بهینه یا غیربهینه تخصیص می‌یابد، منابع انرژی، شبکه حمل‌ونقل، فضای رفت‌وآمد، تأسیسات شهری، نواحی تفریحی و مانند آن است. در برخی موارد بازار قادر است با تخصیص بهینه منابع، کارایی را تضمین کند و در برخی موارد به دلیل شکست بازار لازم به دخالت دولت برای رفع اصطکاک‌های بازار هستیم.

کتاب‌شناسی

- Behrens, Kristian, Duranton, Gilles And Robert-Nicoud, Frédéric (۲۰۱۴). "Productive Cities: Sorting, Selection, and Agglomeration", *Journal of Political Economy*, ۱۲۲, no. ۳, ۲۰۱۴, ۵۰۷-۵۵۳.
- Duranton, G. and Puga, D. (۲۰۰۴). "Micro-foundations of urban agglomeration economies", *In Handbook of Regional and Urban Economics*, vol. ۴, ۲۰۰۴ ed. V. Henderson and J.-F. Thisse. Amsterdam: North-Holland.
- Grujovic, Anja (۲۰۱۸). "Tasks, cities and urban wage premia", *CEPREMAP Working Papers (Docweb)* ۱۸۰۷, CEPREMAP.
- Kelly, Jane-Frances & Mares, Peter, & Grattan Institute (issuing body.) (۲۰۱۳). *Productive cities: opportunity in a changing economy*, Grattan Institute, [Carlton, Victoria].
- MARSHALL A. (۲۰۱۳). *Principles of Economics*, PALGRAVE C LAS S IC S IN ECONOMICS, UK, London: Palgrave Macmillan.

ناصر یارمحمدیان

گروه اقتصاد شهری، دانشکده پژوهش‌های عالی هنر و کارافرنی،

دانشگاه هنر اصفهان، اصفهان، ایران

Productive Cities

شهرهای مولد شهرهایی هستند که به خاطر تخصیص بهینه منابع و وجود صرفه‌های ناشی از تجمیع دارای بهره‌وری عوامل تولید بالاتری هستند.

برخی شهرها در مقایسه با برخی شهرهای دیگر دارای تولید بیشتر به ازای هر واحد نیروی کار یا سرمایه هستند. بر همین اساس بر حسب شاخص تولید سرانه می‌توان شهرهای مولد را از شهرهای کمتر مولد یا غیرمولد تفکیک کرد. در یک نگاه حداقلی شهری که تولید سرانه آن در هر کیلومتر مربع بیشتر از تولید سرانه زمین کشاورزی در هر کیلومتر مربع باشد را می‌توان شهر مولد نامید. اساساً بالاتر بودن بهره‌وری نیروی کار و سرمایه در شهرها است که موجب مهاجرت به شهرها و توسعه شهرنشینی شده است و اقتصادهای مبتنی بر کشاورزی و حتی صنعتی را تبدیل به اقتصادهای مبتنی بر خدمات کرده است (Behrens, ۲۰۱۴: ۱۵).

دو دلیل در پدید آمدن شهرهای مولد مؤثر است، یکی صرفه‌های ناشی از تجمیع (Agglomeration Economies) (Behrens, ۲۰۱۴: ۱) و دیگری تخصیص بهینه منابع (Kelly et al., ۲۰۱۳: ۱). از نظر مارشال قرار گرفتن فعالیت‌های اقتصادی در مجاورت یکدیگر موجب شکل‌گیری و بهره‌مندی از صرفه‌های اقتصادی می‌شود. این صرفه‌ها به سه دلیل پدید می‌آیند: (۱) اندوخته نیروی کار ماهر که موجب کاهش هزینه‌های استخدام نیروی کار می‌شود؛ (۲) استفاده مشترک از نهاده‌های تولید که باعث افزایش مقیاس تولید بنگاه‌های عرضه‌کننده نهاده‌ها شده و هزینه متوسط تولید را کاهش می‌دهد؛ و (۳) جریان اطلاعات که همراه خود نوآوری و خلاقیت بیشتری ایجاد می‌کند (Marshall, ۲۰۱۳: ۲۰). تعبیر نوینی که دورانتون و پوگا (۲۰۰۴) از سازوکارهای تولید صرفه‌های تجمیع مارشال دارند شامل